

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-204-08

Druk nr 1393
Warszawa, 21 listopada 2008 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o zmianie ustawy - Kodeks
postępowania karnego.**

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanej regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Prezes Rady Ministrów.

(-) Donald Tusk

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.¹⁾) w art. 263 po § 3 dodaje się § 3a w brzmieniu:

„§ 3a. W przypadku zbiegu tymczasowego aresztowania z wykonywaną karą pozbawienia wolności orzeczoną w innej sprawie, do okresów, o których mowa w § 2 i 3, zalicza się okres odbywania przez tymczasowo aresztowanego kary pozbawienia wolności.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

---

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 123, poz. 849 i Nr 128, poz. 903 oraz z 2008 r. Nr 100, poz. 648 i Nr 107, poz. 686.

UZASADNIENIE

Niniejszy projekt ustawy stanowi realizację wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 czerwca 2008 r., sygn. akt SK 17/07, ogłoszonego dnia 23 czerwca 2008 r. w Dz. U. Nr 107, poz. 686. W przedmiotowym wyroku Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 263 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.), zwanej dalej „k.p.k.”, w zakresie, w jakim do dwuletniego okresu maksymalnego stosowania tymczasowego aresztowania do chwili wydania pierwszego wyroku przez sąd pierwszej instancji nie wlicza okresów, w których tymczasowo aresztowany odbywa równocześnie karę pozbawienia wolności orzeczoną w innej sprawie, dopuszczając do przedłużenia stosowania tymczasowego aresztowania na okres ponad dwóch lat przez sąd pierwszej instancji na zasadach ogólnych, jest niezgodny z art. 41 ust. 1 w związku z art. 2 oraz z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Powołany art. 263 § 3 k.p.k. stanowi, iż „łączny okres stosowania tymczasowego aresztowania do chwili wydania pierwszego wyroku przez sąd pierwszej instancji nie może przekroczyć 2 lat”.

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego, wyrażonej w powołanym wyroku, mankamentem legislacyjnym art. 263 § 3 k.p.k. jest jego niejasność, która zrodziła konieczność sformułowania w orzecznictwie sądowym normy kolizyjnej, rozstrzygającej sposób liczenia okresu tymczasowego aresztowania w sytuacji zbiegu z karą pozbawienia wolności w innej sprawie. Zgodnie z przyjętą w tym zakresie linią orzecniczą Sądu Najwyższego, przepisy zawarte w art. 263 k.p.k. dotyczą jedynie czasu rzeczywistego pozbawienia oskarżonego wolności na podstawie postanowienia o zastosowaniu (przedłużeniu) tymczasowego aresztowania w danej sprawie. Tym samym przy obliczaniu okresów, o których mowa w art. 263 § 2 – 4 k.p.k. należy uwzględniać tylko te okresy, w których podejrzany lub oskarżony był pozbawiony wolności wyłącznie na podstawie postanowienia o tymczasowym aresztowaniu w danej sprawie. Pomijając natomiast należy te okresy, w których podstawę pozbawienia wolności stanowiły orzeczenia skazujące lub orzekające o zaliczeniu na poczet tymczasowego aresztowania, wydane w innych sprawach. Zdaniem Sądu Najwyższego, jeżeli wobec oskarżonego, w stosunku do którego zostało wydane w danej sprawie postanowienie o zastosowaniu (przedłużeniu) tymczasowego aresztowania, wykonuje się w innej sprawie karę pozbawienia wolności, a łączny czas pozbawienia go wolności nie przekroczył terminów określonych w art. 263 § 1 – 3 k.p.k., to dalsze stosowanie (utrzymanie) tego środka zapobiegawczego następuje na zasadach ogólnych, a nie na podstawie i w trybie art. 263 § 4 k.p.k. (Sąd Najwyższy m.in.: w postanowieniu z dnia 17 stycznia 1997 r., sygn. akt IV KO 35/96 /OSP nr 6/1997, poz. 123/; w uchwale z dnia

30 października 1997 r., podjętej w składzie siedmiu sędziów, sygn. akt I KZP 17/97 /OSNKW nr 11-12/1997, poz. 88/).

Tak ukształtowany w orzecznictwie sposób liczenia okresu tymczasowego aresztowania w sytuacji zbiegu stosowania tego środka i wykonywania kary pozbawienia wolności w innej sprawie wobec jednej osoby ma wpływ na właściwość sądu, gdy zachodzi konieczność przedłużenia stosowania tymczasowego aresztu. Zgodnie z art. 263 § 4 k.p.k., przedłużenia stosowania tymczasowego aresztowania na okres oznaczony, przekraczający terminy określone w art. 263 § 2 i 3, może dokonać sąd apelacyjny. Natomiast w przypadku stosowania reguł ogólnych, sądem orzekającym o tymczasowym aresztowaniu w postępowaniu przygotowawczym jest sąd rejonowy, w którego okręgu prowadzi się postępowanie, a wypadkach niecierpiących zwłoki także inny sąd rejonowy. Po wniesieniu aktu oskarżenia tymczasowe aresztowanie stosuje sąd, przed którym sprawa się toczy (art. 250 § 2 k.p.k.)

Zdaniem Trybunału, konsekwencją zastosowania reguł ogólnych do przedłużania okresu tymczasowego aresztowania jest brak należytej ochrony przed zbyt długim i arbitralnym stosowaniem tego środka zapobiegawczego. Ponadto może to doprowadzić do pozbawienia sądu apelacyjnego kontroli w zakresie zasadności stosowania tymczasowego aresztowania oraz prawidłowości przebiegu postępowania, w związku z którym tymczasowy areszt jest stosowany.

Trybunał Konstytucyjny potwierdził, że wobec bezwzględnego wymogu wyłączności ustawy w zakresie ograniczania wolności osobistej, wzmocnionej zasadami poprawnej legislacji, zaprzeczeniem idei państwa prawnego jest sytuacja, w której osoba tymczasowo aresztowana i jednocześnie odbywająca karę pozbawienia wolności w innej sprawie, nie jest w stanie określić, jak długo będzie podlegać dodatkowym dolegliwościom wynikającym z art. 223a Kodeksu karnego wykonawczego, które znacznie ograniczają zakres przysługujących jej dotychczas uprawnień.

Uwzględniając powyższe stanowisko Trybunału Konstytucyjnego, projekt zakłada wprowadzenie regulacji, na mocy której w przypadku zbiegu okresu tymczasowego aresztowania z wykonywaną karą pozbawienia wolności orzeczoną w innej sprawie, do okresów, o których mowa w art. 263 § 2 i 3, zaliczany będzie okres odbywania przez tymczasowo aresztowanego kary pozbawienia wolności.

Należy zauważyć, iż Trybunał Konstytucyjny wydając powołany na wstępie wyrok uznał niekonstytucyjność zaskarżonych przepisów ze względu na brak odniesienia się przez ustawodawcę do kwestii skutku zbiegu tymczasowego aresztowania z karą pozbawienia wolności, w szczególności w odniesieniu do sposobu obliczania okresu tymczasowego

aresztowania. Trybunał nie orzekł więc o tym, co w przepisach jest uregulowane, ale o treści normatywnej, której brakuje, a zatem konsekwencją wyroku nie może być utrata mocy obowiązującej ocenianej regulacji. W związku z powyższym, projekt ma na celu wypełnienie luki prawnej dotyczącej sytuacji, w której dochodzi do zbiegu tymczasowego aresztowania z wykonaniem kary pozbawienia wolności.

Wprawdzie powołany wyrok Trybunału Konstytucyjnego dotyczy art. 263 k.p.k. w zakresie § 3, jednakże zasadnym jest odniesienie zaproponowanej w treści projektu reguły również do regulacji zawartej w § 2 art. 263 k.p.k. Przedmiotowy przepis reguluje bowiem tryb przedłużenia tymczasowego aresztowania w przypadku, gdy ze względu na szczególne okoliczności sprawy nie można było ukończyć postępowania przygotowawczego w terminie 3 miesięcy. W takim przypadku, stosownie do powołanego art. 263 § 2 k.p.k., o przedłużeniu okresu tymczasowego aresztowania orzeka, na wniosek prokuratora, sąd pierwszej instancji właściwy do rozpoznania sprawy. Okres, na jaki może zostać przedłużone tymczasowe aresztowanie w trybie art. 263 § 2 k.p.k., łącznie nie może przekroczyć 12 miesięcy. Orzekanie o dłuższym, tj. przekraczającym łącznie 12 miesięcy, okresie zastosowania tymczasowego aresztowania należy natomiast do kompetencji sądu apelacyjnego (art. 263 § 4 k.p.k.).

Zasadność odniesienia zaproponowanej w projekcie reguły uwzględniania okresu, w którym tymczasowo aresztowany odbywa karę pozbawienia wolności, do terminów, o których mowa w § 2 art. 263 k.p.k., potwierdza powołana powyżej praktyka orzecznicza, w szczególności uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 października 1997 r., sygn. akt KZP 17/97. W sentencji uchwały Sąd Najwyższy orzekł o stosowaniu reguł ogólnych do dalszego stosowania (utrzymania) tymczasowego aresztowania, a tym samym odstąpienie od trybu uregulowanego w art. 263 § 4 k.p.k.

Stosownie do postanowień art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2007 r. Nr 68, poz. 449, z późn. zm.) ustawa wchodzi w życie po upływie czternastu dni od dnia ogłoszenia.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projektowana ustawa nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

I. Cel projektowanej ustawy

Projekt ustawy stanowi realizację wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 czerwca 2008 r. Zaproponowana zmiana ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, zgodnie z zaleceniami Trybunału Konstytucyjnego, wypełnia lukę prawną dotyczącą sytuacji, w której dochodzi do zbiegu tymczasowego aresztowania z wykonywaniem kary pozbawienia wolności.

II. Podmioty, na które oddziałuje projektowana ustawa

Projekt ustawy będzie oddziałował na osoby, w stosunku do których zachodzi zbieg tymczasowego aresztowania z wykonywaniem kary pozbawienia wolności.

III. Wyniki konsultacji społecznych

Projekt ustawy został skierowany do konsultacji społecznych z udziałem Krajowej Izby Radców Prawnych, Naczelnej Rady Adwokackiej. W ramach konsultacji projekt ustawy został także przesłany do zaopiniowania Stowarzyszeniu Prokuratorów Rzeczypospolitej Polskiej, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia”, Krajowemu Stowarzyszeniu Zawodowych Kuratorów Sądowych, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Ponadto projekt ustawy skierowany został do Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa i Prezesa Sądu Najwyższego.

Uwagi do projektu zgłosiła jedynie Helsińska Fundacja Praw Człowieka, postulując o rozszerzenie nowelizacji o sytuacje, gdy wobec jednej osoby toczą się dwa lub więcej postępowania karne, w ramach których wobec tej samej osoby są stosowane równoległe środki zapobiegawcze w postaci tymczasowego aresztowania, jeżeli łączne okresy stosowania tymczasowego aresztowania trwają dłużej niż wskazane w art. 263 § 2 i 3 k.p.k.

Powyższy postulat nie został uwzględniony, gdyż przedmiotowy projekt ma na celu wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego w zakresie zbiegu tymczasowego

aresztowania z wykonywaniem kary pozbawienia wolności. Nadto – jak podkreślił Minister Sprawiedliwości – nie wydaje się uzasadnione odwracanie tradycyjnie ukształtowanego sposobu ujmowania materii incydentalnego postępowania w przedmiocie stosowania tymczasowego aresztowania, i konstruowanie unormowań w zakresie tego środka odnoszących się nie tyle do przedmiotu postępowania, lecz raczej do osoby, wobec której tymczasowe aresztowanie jest stosowane. Skoro zaś środek zapobiegawczy ma na celu, co do zasady, zabezpieczenie prawidłowego toku postępowania (art. 249 § 1 k.p.k.), to cel ten może być odnoszony wyłącznie do postępowania w konkretnej sprawie, której tożsamość, w fazie ad personam, wyznaczona jest zarówno osobą podejrzanego, jak i czynem, który temu podejrzanemu w określonej sprawie został zarzucony.

Projekt ustawy z chwilą przekazania do uzgodnień międzyresortowych został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414). Nie zgłoszono zainteresowania pracami nad projektem w trybie art. 7 ww. ustawy.

IV. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektu ustawy nie powinno wpłynąć na sektor finansów publicznych.

V. Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie projektu ustawy nie wpłynie na rynek pracy.

VI. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie projektu ustawy nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.

VII. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie projektu ustawy nie wpłynie na sytuację i rozwój regionalny.

3)

**URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
Mikołaj Dowgielewicz**

Min. MD *2008* /08/DP/tria

Warszawa, dnia *13* listopada 2008 r.

**Pani Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego sporządzona na podstawie art. 9 pkt 3 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2a ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej Mikołaja Dowgielewicza

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, przedłożonym wraz z uzasadnieniem oraz oceną skutków regulacji (pismo z dnia 12.11.2008 r., nr RM-10-204-08), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

*Sup. Sekretarza Komitetu
Integracji Europejskiej*

Do uprzejmej wiadomości:

Pan dr Jacek Krawczyk
Wiceprezes Rządowego Centrum Legislacji

2008-11-14

